

HIIU KOGUJA 1 (13) 1993

INFOLEHT KOLLEKTSIONÄARIDELE

«Hiiu Koguja» soovib kõigile oma lugejaile teguderohket, edukat ja õnnelikku uut aastat!

Toimetaja veerg

Kallid «Hiiu Koguja» lugejad! Oleme äsja saanud üle raskest aastast ja rõõmsalt tervitanud käesolevat, mis pidavat olema Eesti Vabariigile tema majandusliku languse kõrgpunktiks. Sellele vaatamata on meil säilinud rõõmus optimism ja ka huvi oma lemmikala vastu. Rohke tellimine 1993. aastaks näitab, et me loodame edukalt üle saada ka sellest kõige rängemast perioodist. «Hiiu Koguja» toimetaja jagab Teie optimismi ja kuna senise väljaandja «Leigeri» enda eksistentsi ähvardab hädaoht, võttis lehe väljaandmise halvemat ennetades enda kätte. Väljaandja nimetus on nüüd AS HISAR LTD, asukohaga Paladel, Pühalepa vallas, Hiiumaal. Leht ilmub edasi 4 korda aastas ja toimetaja ei välista võimalust, et finantsilise kosumise (välistellimuste lisandumise) korral ei võiks neljast korrast saada viis või kuus. See sõltub aga ka teist, lugupeetud lugejad. Tutvustage lehte ka oma huvikaaslastele siin ja sealpool piiri ning soovitage astuda lehe tellijaks.

Kasutan võimalust tänada New Yorgi Eesti Filatelistide Seltsi ja selle esimeest hr. Rudolf Hämarit «Hiiu Koguja» väljaandmise toetuseks saadetud 100 dollari eest. Enam kui rahaline toetus ise, soojendab südant lehele, aga seega ka tema tegijaile osutatud tunnustus senini tehtu eest.

Omaltpoolt tahan tänada kõiki «Hiiu Koguja» autoreid, eriti aga Mihkel Haavamäe, Ülo Kiilerit, Ants Kaldveri, Elmo Viigipuud, samuti fotograaf E. Velistet ja teisi, kellele tänu on «Hiiu Koguja» läbinud katkestusteta kolme aasta pikkuse tee ja jõudnud neljandasse eluaastasse.

Eriline tänu aga kuulub Kärkla trükikoja väiksele kuid üksmeelsele ja oma tööd südamega tegevale kollektiivile, kes ka halvale paberile on suutnud trükkida lugejat köitva lehe.

Ootame väga meie lugejate arvamusi ja ettepanekuid, mis aitavad muuta meie lehte paremaks ja huvitavamaks. Kuivõrd seda ei piira praegused majanduslikud kammit-sad.

Õnne ja edu aastaks 1993!

Jaan OTSASON

Nägus jõulukaart pärineb Otepää kunstnikult Ago Kivilt.

1. jaanuarist käibel ka metallkroon

Nüüd ka Eestil jõulumargid

15. detsembril sai Eesti omale esimesed jõulumargid. (Esimesed kohapeal trükitud. Trükikoda «Vaba Maa», Tallinn.) 30 s sisemaa ja 2 kr välisposti tarbeks. 30 s margid lõppesid Tallinna Peapostkontoris juba keskhommuks. Hiljem siiski selgus, et lõppes ainult markide esimene trükijärk.

Juba peale lõunat olid teisel (valgemal) paberil trükitud 30-sendised II trükipartii margid jõudnud müügile ja ka 2-kroonised (mis lõppesid natuke hiljem) jõudsid II partiina uuesti müügiletti järgmisel päeval.

I paberil trükitud markide nii 30 s kui ka 2 kr trükiarv on esialgseil andmeil 50 000. Kavandi autoriks on kunstnik Uko Künnap.

Eesti, Läti ja Leedu Põhjamaade postiregioonis

Alates 1. jaanuarist 1993. a. korrigeeriti nii Soomes kui Rootsis postitariife. Kui varem on tariifid Põhjamaadesse olnud võrdsed sisemaa tariifidega, siis nüüd on viimased natuke odavamad. Samal ajal aga hakkasid Põhjamaade taksid kehtima ka Baltikumi kohta. Vastavad Rootsi taksid on toodud allolevas vasakpoolses tabelis. Parempoolselt on näha tavalised Euroopa tariifid.

NORDEN OCH BALTISKUM		
Danmark Finland Island Norge Estland Lettland Litauen		
Vikt kõrgst gram	Brev (Prioritaire)	Ekonomibrev
20	3:50	3:-
50	7:-	5:50
100	9:-	7:-
250	12:50	10:-
500	20:-	16:-
1000	50:-	30:-
2000	70:-	50:-

ÖVRIGA EUROPA		
Vikt kõrgst gram	Brev (Prioritaire)	Ekonomibrev
20	5:-	4:-
50	8:-	6:-
100	12:-	10:-
250	20:-	15:-
500	40:-	25:-
1000	75:-	45:-
2000	110:-	70:-

Võltsingutest

«VIROSSA VILISEE
VÄÄRENTEITÄ»
(KERÄILYHARVINAISUUS 5/92)

«EESTILÄIS-
VÄÄRENTEITÄ?»
(FILATELISTI 10/92)

SUOMEN POSTIMERKKILEHTI
(8/92) kirjutab Eesti filateeliavõltsingutest läbi kahe artikli.

Kaugemale ei saa asi enam minna! On va-a midagi ette võtta!

Võltsingute küsimus oli arutusel ka klubis «Hõbevalge». Võltsingute levitamise ja kollektsioonimaterjalide võltsimise väljatõrjumiseks võeti klubi juhatusel poolt vastu allpooltoodud otsus:

**KLUBI «HÕBEVALGE» JUHATUSE
OTSUS**

5. jaanuarist 1993. a.

**Võltsitud kollektsioonimaterjalide
keelustamisest**

1. Otsuse sätted kehtivad kõigis klubi «Hõbevalge» ruumides ja klubi poolt korraldatud vahetuskohtumistel, kokkutulekutel, oksjonitel jne.

2. Alates 15. veebruarist keelatakse kõigi kollektsioonimaterjalide müük ja vahetus, mis on terviklikult võltsitud või mida on osaliselt võltsitud, parandatud või täiendatud, olenemata võltsimise (parandamise, täiendamise) või võltsitud detaili lisandumise ajast ja kohast.

3. Erandina on lubatud pakkuda p. 2 keelustatud vanemat, kui 50 a. materjali, kui see on eraldi albumis/pakendis pakis, mis on pealkirjastatud «Võltsingud» ja mille pakumisel tuleb öelda ka suuliselt, et tegu on võltsingutega.

4. Kuni 15. jaanuarini informeerida kõiki klubi liikmeid allkirja vastu otsuse sisust.

5. Otsuse vastu eksijad registreeritakse ja (andmed edastatakse viivitamatult klubi juhatusel) neile tehakse ametlik hoiatus (samuti allkirja vastu). Kolmandat korda eksinud ning sihilikult võltsingute valmistajad ja levitajad heidetakse klubist välja ja keelatakse üheks aastaks kõigi p. 1 loetletud üritustest osavõtt, koos nende nimede avaldamisega ajakirjanduses.

6. Teha ettepanek EFL-i juhatusel ja vabariigi kollektsionääride klubidele vastu võtta analoogiline otsus võitluseks võltsimise vastu.

Otsus on toetust saanud ka filateeliaklubilt «Estonia», Eesti Filatelistide Liidult ja Hiiu Kogujate Seltsilt. Lähemal päevil võetakse tõenäoliselt nendegi poolt vastu analoogilised otsused.

On paras aeg kõigil kollektsionäridel üle vaadata oma vahetusfondid — kas ei ole sinna kogemata sisse lipsanud mõni kahtlase päritoluga eksemplar. Igalühel meist on vaja natuke vaeva näha ja miks mitte — isegi täiendada oma teadmisi, et suudaksime jagu saada sellest võltsingute buumist — vähkasvajast, mis hakkab ohustama kogu meie harrastust. Soovime püsivust ja järjekindlust selleks!

Lõunanaabrite uued postmargid

Leedu Vabariigi 1992. aastal väljaantud postmargid

Väärtus	Väljaande-kuupäev	Teema	Trükiarv
100	15. 03. 92	Leedu — ÜRO liige	5 000 000
50+25	22. 03. 92	Rahvuslik Olümpiakomitee	1 000 000
130	"	ALBERTVILLE '92	500 000
280	"	BARCELONA '92	500 000
200	11. 07. 92	Punane raamat. Cypripedium	1 000 000
300	"	" " Kringium maritimum	3 000 000
P. P. B	03. 10. 92	Margivihik Mare Balticum	
F. F. B	"	Eesti—Läti—Leedu—Rootsi	345 000 vihikut
P. P. B	"	ühisväljaanne (8 marki)	
P. P. B	"	"	
200	11. 10. 92	KEDAINIAI — vapp	1 000 000
300	"	VILNIUS — vapp	3 000 000
1000	"	LEEDU vapp	2 000 000
200	18. 10. 92	19. s. ikoone	1 000 000
500	"	"	2 000 000
700	"	"	3 000 000
A	?	Leedu vapp	15 000 000
B	"	"	15 000 000

Läti Vabariigi 1992. aastal väljaantud postmargid

50+25	08. 02. 92	Läti Olümpiakomitee	500 000
50+25	"	" "	2 000 000
100+50	"	" "	2 000 000
10	29. 02. 92	KURZEME	2 000 000
20	"	VAIDELOTIS	2 000 000
30	"	KURZEME	2 000 000
30	"	VAIDELOTIS	2 000 000
40	"	LACPLESIS	1 000 000
50	"	LACPLESIS	1 000 000
50	"	VAIDELOTIS	1 000 000
100	"	LACPLESIS	2 000 000
200	"	KURZEME	3 000 000
100/7 k	04. 04. 92	NSVL markide ületrükk	2 500 000
300/2 k	"	" " "	2 000 000
500/2 k	"	" " "	6 000 000
1000/2 k	"	" " "	4 000 000
2500/4 k	"	" " "	500 000
500	03. 10. 92	Margivihik Mare Balticum	
500	"	Eesti—Läti—Leedu—Rootsi	345 000 vihikut
500	"	ühisväljaanne (8 marki)	
500	"	"	
200	21. 11. 92	Jõulud	200 000
300	"	"	2 000 000
1000	"	"	1 000 000
1500	"	"	300 000

Jaanuari 1. päevast sai Ahvenamaa oma postivalitsuse. Kogu filateeliaalne tegevus ja postmarkide tootmine jääb A. oma Filateeliatteenistusele ja juba 1. 03. ilmuvat Ahvenamaa «päris omad» postmargid. Viimane võimalus segafrankar-

tuuriga kirju saata oli 31. 12. 92. Sel päeval kõrvaldati kasutuselt ka kõik vanad kuupäevatemplid.

1. jaanuarist on kasutusel uued kuupäevatemplid, mille (posti)-embleemiks on juba uus A. oma.

Trükitud postimaksetähisega ümbrikud

30. detsembril 1992. a. kinnitas RE «Eesti Post» peadirektor T.-J. Tõeleid trükitud postimaksetähisega ümbrike tellimise ja kasutamise juhendi. Ümbrike pealetrükitud tähisega «Postimaks tasutud» võivad ametkorrespondentsi tarvis kasutada ainult juriidilised isikud RE «Eesti Post» ühekordse loa alusel. Luba määratleb tellitavate ümbrike koguse ning nende kasutamise aja. Ümbrike trükkimine toimub tsentraliseeritult RE «Eesti Post» all-ettevõtte «Eesti Postmark» vahendusel. Tellija poolt esitatud kavad-
di suhtes kehtivad järgmised nõu-
ded:

— tähis «Postimaks tasutud» peab olema paigutatud aadresskül-
je ülemisele parempoolsele nurgale nelinurksesse raamistikku, milline ei tohi olla väiksem 300 mm². Raamistiku alaserv ei tohi paikneda allpool 40 mm ümbriku ülaservast ning vasakpoolne külg kaugemal kui 74 mm ümbriku paremast ser-
vast;

— rahvusvahelise korrespon-
dentsi puhul tuleb raamistikus olev tekst kirjutada eesti ja prantsuse keeles ning lisada riigi nimetus prantsuse keeles;

— tähis peab olema trükitud selgelt, ladina tähtedega;

tähise alla tuleb trükkida loa number;

— ümbrikul peab olema trüki-
tud kasutaja nimetus koos täpse postiaadressiga.

Korrespondents postimaksu tä-
hisega ümbrikus postitatakse ainult ühe postiasutuse (lepitakse kokku RE «Eesti Postiga») kaudu, tasudes saatekulu kas sularahas või üle-
kandega. Vastuvõtmisel kinnitab postitõõtaja postimaksu tasumist kalendertempli jälgendiga, mis lüüakse postimaksu tähise kõrvale, mitte peale.

Eesti Postis on kasutusele võetud uus originaalne abitempel «Tagas-
tatakse õigesti tarifitseerimiseks». Templi kasutamisega ei saa olla pikk, teame, et uued tariifid ongi juba kindlaks määratud. Kui õiged nad aga sellisel meetodil tulevad? (Võör-
sõnade leksikon: tarifitseerima —
tariife kindlaks määrama).

Toimetaja vabandab ja loodab, et väikest huumorit ei panda talle pa-
haks, sest tõenäoliselt oli teksti koostaja lihtsalt hädas võõra keele-
ga.

Aasta lõpus tugevdas «Eesti Post» kontrolli postitõõtlemise kvali-
teedi üle. Edu oli kohe märgata. Kahju, et aastavahetuse tavakohane
õnnesoovibuum suutis selle pea täielikult nullida. Soovime omaltpoolt:
«Uuel aastal uue hooga!»

EESTI POSTI ERITEMPLID 1992. AASTAL

1.	28. 02	Tartu	K. E. von Baer 200
2.	29. 03	Tallinn	Tallinn—Frankfurt. Esimene lend
3.	23. 04	Tartu	Gustav II Adolphi ausamba taasavamine
4.	16. 05	Tallinn	Eesti Filatelistide Liidu II kongress
5.	11. 06	Tallinn	12. Hansa päevad
6.	15. 06	Pärnu	Fiesta International
7.	10. 07	Pärnu	VI Rahvusvaheline Visuaalse Antropoloogia Festival
8.	11. 07	Viljandi	Estonia II filateelianäitus
9.	12. 07	Viljandi	Estonia II filateelianäitus
10.	27. 07	Tallinn	Taani kuninganna Eesti-visit
11.	28. 07	Tallinn	Taani kuninganna Eesti-visit
12.	30. 07	Tallinn	Oppepurjekate regatt «Sail 92»
13.	05. 10	Tallinn	Riigikogu I istung
14.	19. 11	Tallinn	Rahvusvaheline ei-päev suitsetamisele

Esimese päeva templid (kõik Tallinnas)

1. Vapiseeria väljaanded (ühesuguse joonisega, kuid erinevate kuu-
päevadega templid) 16. 03, 29. 08, 25. 09, 31. 10, 16. 11, 01. 12, 22. 12
2. Olümpiamargid: 22. 06
3. Mare Balticum: 03. 10
4. Jõulumargid: 15. 12

Kõik ülejäänud Eestis kasutatud templid mitmesuguste sündmuste
tähistamiseks ei olnud ametlikud postitemplid vaid suveniirtemplid
saadetiste kaunistamiseks, olenemata sellest, kus templeid kasutati.

EESTI POSTI 1993. AASTA ERITEMPLITE PLAAN

Teema	Kuupäev(ad)	Kasutuskoht
1. 200. a. F. G. W. Struve sünnist	15. 04;	
2. 650. a. Jüriöö ülestõusu	23. 04.	
3. Laulu- ja tantsupidu	15. 06; 20. 06.	Tallinn
4. I Läänemere maade mängud	17. 06.; 5. 07.	Tallinn
5. Filateelianäitus «Estonia III»	17. 07.	Haapsalu
6. 80. a. «Estonia» teatrimaja avamisest	24. 08.	Tallinn
7. Paavsti külaskäik Eesti Vabariiki	09.	Tallinn
8. Valge kepi päev	15. 10	
9. 75. a. Eesti postmarki (fil. näitus)	24. 11.; 28. 11.	Tallinn
10. 125. a. J. Tõnissoni sünnist	22. 12.	Tartu

MÄRKUS: Vajaduse korral on võimalikud täpsustused või täendu-
sed.

EESTI POSTMARKIDE 1993. AASTA EMISSIOONI PLAAN

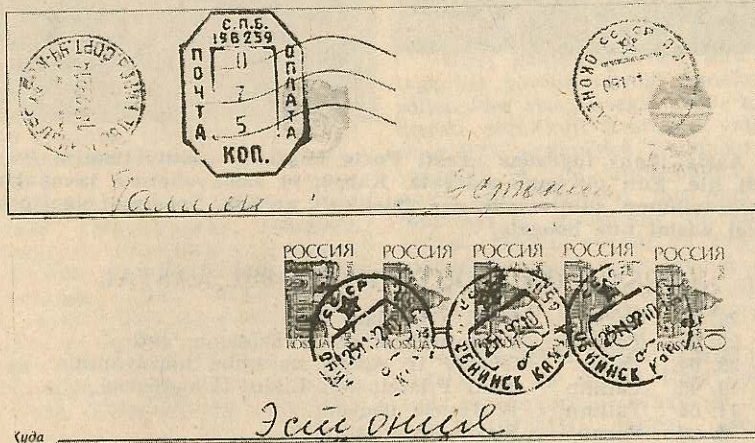
Teema	Kuup.	Arv	Tiraaž	Kuupäev
1. Eesti Vabariigi 75. aastapäev	24. 02.	3	1,5 milj.	25. 01.
2. Eesti—Soomes ühismark		1	1,5 milj.	
3. (?) CEPT — Euroopa ühendus		2	1,2 milj.	aprill (?)
4. I Läänemere mängud	17. 06.—5. 07.	3	I 1,2 milj. II 0,4 milj. III 0,9 milj.	26. 05.
5. 75. a. Eesti postmarki	24. 11.	1	0,5 milj.	8. 10.
6. Jõulumargid	23. 12.	2	I 1,5 milj. II 0,6 milj.	15. 11.
7. 150. a. L. Koidula sünnist	24. 12.	1	1,2 milj.	20. 12.

MÄRKUSED:

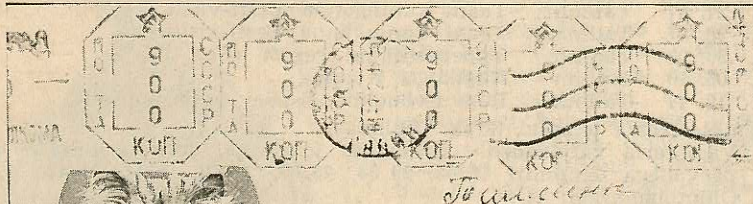
1. Vajaduse korral on võimalikud täpsustused või täiendused.
2. Väljaanded nr. 4.—II (+ 25%) ja 5 (+50%) on planeeritud lisa-
maksulistena.

Valik idaposti

Venemaalt saabuvad kirjad on väga erinevalt frankeeritud. Kas peal on 7 kop. (vana väärtuspilt), sisemaa tariif 80 kop. või praegu (töenäoliselt) kehtiv välistariif 45 rubla, kohale saabub ühtmoodi.

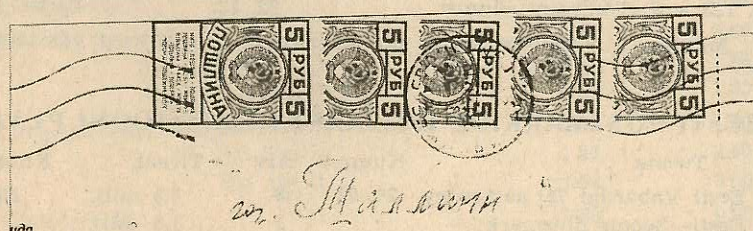
Asutused, kelle frankeerimismasinad ei võimalda üle 9.99 peale lüüa, on leidnud lihtsa lahenduse

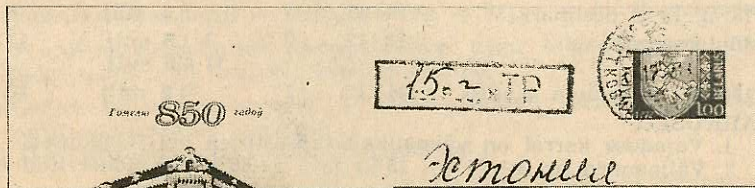
Siberis (Sverdlovskis) on kirjale liimitud juba 60 rubla. Kas on sealne tariif kõrgem?

Valge-Vene tariif paistab olevat 25 rubla (frankeeritud endiste NSVL tempelmarkidega).

Arvestades tariifiks 25 rubla, tekitab esialgu imestust Gomeli lastist saabunud väärtustempliga 1.00 ja lisatempliga 15.— saabunud kiri. Kõik paigutub õigele kohale, kui teada, et 1 Valge-Vene rubla võrdub 10 Vene rublaga. Seega on ka taoline kiri omalaadne erinevates vääringutes segafrankatuur.

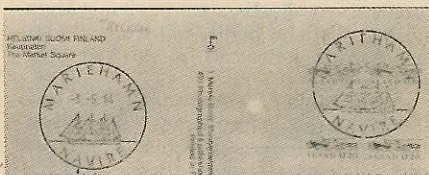

Laevapost täna

Näitusefilateelia üheks hinnatuimaks teemaks on olnud laevapost. Viiskümmend aastat okupatsioon: võõrutasid meid sellest postiliigist. Mis see siis öieti on?

«Laevapost» on postisaadetis, mille lähetaja jätab postile edasitoimetamiseks laevale ja mille laeval olev vastutav personal toimetab edasi sihtsadamale postkontoris, kus neid postisaadetisi töödeldakse juba tavalises korras.

Postisaadetised pannakse tavaliselt laeval olevasse postkasti. Kõigil lääneriikide laevadel on taoline süsteem tavaline. Nõukogude laevadel ei olnud see võimalik, kuna kord nägi ette kõigi välismaale minevate postisaadetiste kontrollimise.

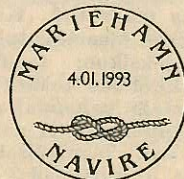
Laevaposti margistamiseks võib kasutada selle maa postmarke, kelle vetel laev liigub või kelle lipu all laev sõidab (sõltumata sellest, millisesse sadamasse post jäetakse).

Postisaadetised võib tembeldada laeva külalistempliga, mis pole aga kohustuslik. Laevatempl postisaadetisel on küll laevale väga heaks reklaamiks, mida lääne laevad ka oskuslikult kasutavad. Laevatemplit ei lööda aga kunagi postmargile.

Saabumissadama postkontor tembeldab kõik postmargid (ka välismaised) Navire templiga. Edasi lähevad kirjad juba tavalist teed mööda.

Kui mõnel meie välisliini laeval posti vastu ei võeta, siis see tähendab lihtsalt hoolimatust reisijate suhtes (on viimasel ajal kadumas) või seda, et küsimuse otsustamisel on ikka veel ülekaalus vana ametkonna (KGB) töötajad, kellele lihtsalt ei mahu pähe, et kirju võib ilma kontrollimata välismaale saata.

Rublatsooni lagunemine

Nagu teada, esimestena loobusid rublast, mitte ainult majanduslikel vaid ka poliitilistel motiividel, Balti riigid. Eesti laskis esimesena trükida kroonid välismaal ja kuulutas rubla non grata'ks. Leedus ja Lätis kehtivad ajutised rahad-taloned ja kannavad nende ristiisade nimetust (leedu talongid — «vagnorkad» ja läti rublad — «repšikud»). Nende puhul kehtib muutuv kurss vene rubla suhtes.

Teine situatsioon on Azerbaidža-

nis. Siin ulatus aasta keskpäigas sularaha defitsiit üle 4 miljardi rubla ja selle tõttu viidigi sisse oma raha «manat». Sama on ka iseloomulik Ukraina kupongidele, mida võib Moskva raudtee vaksa-lites vahetada (100 rubla võrdub 130–140 kupongi).

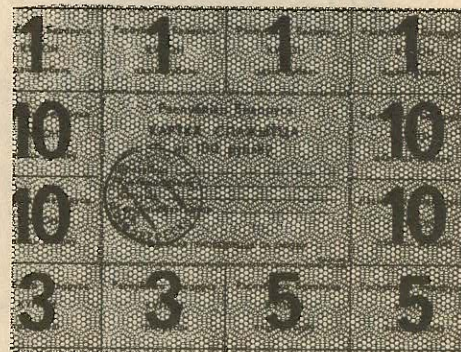
Rublad ja kohalikud rahad («zait-sikud») on üheaegselt käibel Valge-Venes. Oma valuuta on vajalik sularaha kriisi leevendamiseks ja si-seturu kaitseks naabrite eest.

Järgnev tabel iseloomustab olukorda endistes Nõukogude Liidu va-bariikides ja peaks aitama bonistika ja notafiilia valdkonnas tegelejaid selles üsnagi dünaamilises protsessis orienteeruda.

Jrk. nr.	Riik	Valuuta nimetus	Nominaalid	Märkused
1.	Eesti	Kroon 20. juuni 1992	1, 2, 5, 10, 25, 100, ja 500	
2.	Leedu	Kupongid 1. okt. 1992	0.10, 0.20, 0.50, 1, 3, 5, 10, 25, 50, 100 — 1991. a. 1, 10, 50, 100, 200, 500 — 1992. a.	Oma valuuta «li-tas» ettevalmis-tamisel US BANKNOTE CORPORATION
3.	Läti	Läti rubla RUBLIS 20. juuli 1992	1, 2, 5, 10, 20, 50, 200, 500 — 1992. a.	Oma valuuta «lat» ettevalmistamisel SAKSA FIRMA
4.	Azerbaidžan	1) vene rubla 2) manat 15. aug. 1992	1, 10, 250	Trükitud Prantsusmaal
5.	Ukraina	Karbovanets — ülemineku raha KUPONGID 16. nov. 1992	1, 3, 5, 10, 25, 50, 100 — 1991. a. 100, 200, 500, 1000 — — 1992. a.	Oma valuuta «grivna» etteval-mistamise!
6.	Valge-Vene	1) talongid 2) vene rubla	0.50, 1, 3, 5, 10, 25, 50, 100, 200, 500 — — 1992. a.	
7.	Moldaavia	1) kupongid 2) vene rubla	50, 500 rubla	
8.	Armeenia	Vene rubla		Oma valuuta «drahm» etteval-mistamisel SAK-SAMAAL
9.	Gruusia	Vene rubla		Oma valuuta «lari» trükitakse Prantsusmaal
10.	Tadžikistan	—, —		Oma valuuta ettevalmistamisel
11.	Turkmeenia	—, —		
12.	Usbekistan	—, —		
13.	Kirgiisia	—, —		
14.	Kasahstan	—, —		Oma valuuta «tumen» etteval-mistamisel

A. Kulo

УРСР КУПОН НА 1 крб. Листонад	УРСР КУПОН НА 1 крб. Листонад	УРСР КУПОН НА 1 крб. Листонад
УКРАЇНСКА РСР КАРТКА СПОЖИВАЧА на 75 карбованців — Листонад Назва установи Прізвище Керівник Головний бухгалтер м/п		УРСР КУПОН НА 1 крб. Листонад
УРСР КУПОН НА 3 крб. Листонад	УРСР КУПОН НА 5 крб. Листонад	УРСР КУПОН НА 5 крб. Листонад
УРСР КУПОН НА 1 крб. Листонад	УРСР КУПОН НА 1 крб. Листонад	УРСР КУПОН НА 1 крб. Листонад
УКРАЇНСКА РСР КАРТКА СПОЖИВАЧА на 200 карбованців — Листонад Назва установи Прізвище Керівник Головний бухгалтер м/п		УРСР КУПОН НА 50 крб. Листонад
УРСР КУПОН НА 3 крб. Листонад	УРСР КУПОН НА 5 крб. Листонад	УРСР КУПОН НА 25 крб. Листонад
УРСР КУПОН НА 3 крб. Листонад	УРСР КУПОН НА 5 крб. Листонад	УРСР КУПОН НА 10 крб. Листонад

Ukrainal ja Valge-Venel olid oma rahale nn. «pehme ülemineku» käi-gus esimeseks sammuks kupongid, milles maksti välja vaid osa paika ja mis teatud perioodil olid kohali-kule elanikkonnale defitsiitseile kaupadele eelisostuõiguse vahendiks. Kupongid lõigati kääridega lahti vastavalt vajadusele.

Ukrainal olid kupongid kasutusel 1991. a. lõpus, Valge-Venel 1992. a. alguses.

Toimetuse

Siit nurgast ja sealt nurgast

Inglise Filatelistide Liit ehk British Philatelic Federation on sattunud majandusraskustesse. Koondatakse administratsiooni ja tegevussfääri ja isegi liidu leht «Stamps Mail» on lakanud ilmu-mast. (Postimerkkilehti 8/92).

Taanij Hafnia '84, FIP-i šeflus-aluse näituse Kopenhagenis põhi-rõhk langeb filateeliaalasele kir-jandusele ja moodsale filateeliale. Näitus peetakse juba 27.—30. 1. 1994. Ka Nordia '94 korraldatakse 1994. a. Taanis — Arhusis.

(Postimerkkilehti 8/92)

Eestil on jälle head sõprusside-med Taaniga mitmel alal, seni on varju jäänud kollektsionäärid. Agaramad on olnud Läti filatelis-tid. Aalborgis toimunud Hobi-näi-tusel 10.—14. oktoobril said riiala-sed Aivars Zimmermans («Läti») ja Arvis Kenins («Läti sõjaväepost») kullatud hõbemedalid (Kenins ka eriauhinna) ning riialane Janis Ozolins suure hõbeda.

Hädas võõra keelega

Trükivigade hulgaga ajalehtedel oleme juba harjunud. Mingil määral on neid alati olnud. Sellistel pikaajalise kasutusega ja vähese tekstiga esemetel, nagu seda on rinnamärgid, on viga tekstis küll juba kurjast.

Aga eks ole neidki ette tulnud. Üheks eksimise põhjuseks on olnud ka pealesunnitud võõra keele kasutamine.

1974. a. toimus Tallinnas Vastastikuse Majandusabi Nõukogu nõupidamine fotosünteesi teemal. Osavõtjatele valmistati ka vasest rinnamärgid, millel kaks väravatorni, nende vahel stiliseeritud puu, all aastaarv «1974» ja sõna «Фотосинтез». Märki keskkohal oli aga organisatsiooni nime lühend, muidugi vene keeles, «СЭВ» — «Совет

экономической взаимопомощи», märgitegijad aga tegid väikese vea ja kirjutasid märgile «СЭВ». Hiljem püüti asja «Э» pealekleepimisega parandada.

Huvi pakub aga ehk seik, et tegemist polnud sugugi esmakordse sellelaadse eksimusega. 1910. a. tähistati pidulikult Eestimaa vallutamise 200. aastapäeva. Valmisid ka väikesed 24 mm läbimõõduga kannaga juubelimedalid, mis olid valmistatud nii messingist kui ka hõbedast. Medali aversil oli Peeter I mälestussammas, aastaarvud «1710 1910» ja tekst: «Императоръ Петръ I», reversil Eestimaa kubermangu vapp ja selle ümber tekst: «ВЪ ПАМЯТЬ ПРИСОЕДИНЕНИЯ ЭСТЛАНДИИ». Ja ennäe! Ühel hõbetatud eksemplaril avastangi sõna «ЕСТЛАНДИИ». Jällegi seesama «Е» «Э» asemel. Juba siis.

Viimaks selgub, et samad hädad võõra keelega on olnud varemgi.

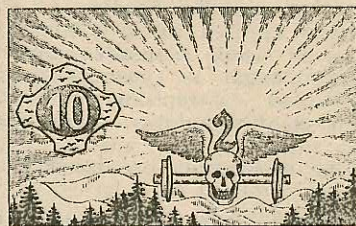
1870. a. kehtestati Venemaa sisekubermangude uus linnaseadus. Selle kehtivust laiendati Balti kubermangudele 1877. a. ning pärast seda lasti valmistada ka vastavad ametirahad linnavalitsuse liikmetele ja linnapeadele. Uhked ametirahad said ka Viljandi linnavalitsuse liikmed. Keti otsas kaelaskantavatel hõbedastel ametirahadel oli keskel kujutatud tsaarikrooni ja kotkaste ehitatud Viljandi linna vapp, selle all linna nimi «ФЕЛИНЬ», ülal venekeelne ametinimi «ЧЛЕНЪ УПРАВЫ». Nii oligi, tähtsa ametimehe märgil «УПРАВЫ» asemel «УТРАВЫ».

Eks näitab see pealesurutud keele hädasid läbi aegade.

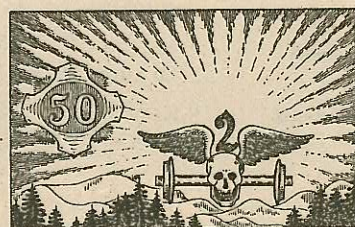
Olo KIILER

Mis need on?

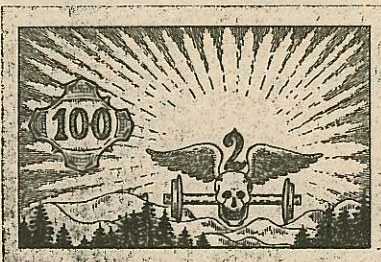
Trükitud sügavtrüki tehnikas.
Tagumine külg puhas.
Mõõtmed 110x74 mm.

Roheline

Sinine

Lillakaspruun

- Kas need olid mingid maksevahendid?
- Kui olid, siis kellele kuulused?
- Mis ajal olid kasutusel?
- Kas oli veel teisi nominaale?

Ootame teateid «Hiiu Koguja» toimetuse aadressil.

M. WENDELINI JUUBELINÄITUS

1993. a. täitub 100 aastat Soome armastatud maali- ja postkaardikunstniku Martta Wendelini sünnist (23. nov. 1893.). Postkaardiühing Apollo ja Soome Postimuseum korraldavad selle tähistamiseks 1993. aastal kunstniku teostest koondnäituse.

Lugupeetud välislugeja!

Kui soovid toetada «Hiiu Koguja» ilmumist, telli, palun, ajaleht kindlasti otse toimetuselt.

UUED POSTITARIIFID EESTI PIIRIS

	15. 11 — 31. 12. 1992	Alates 01. 01. 1993
1. Lihtpostkaart	0.30	0.60
2. Lihtkiri kuni 20 g	0.30	0.60
20—250 g	0.60	1.20
üle 250 g	0.90	1.80
3. Lihtpanderoll kuni 50 g	0.60	1.20
50—250 g	1.20	2.40
üle 250 g	1.80	3.60
4. Tähtismaks	0.90	0.90
5. Väärtisaadetiste kindlustusmaks iga väärtustatud krooni eest	0.10	0.10
6. Kirjale postkaart	0.20	0.40
7. Tähtisaadetise tariif = lihtsaadetise tariif + tähtismaks.		
8. Väärtisaadetise tariif = tähtsaadetise tariif + kindlustusmaks.		
9. Juurdemaksusaadetised maksustatakse nagu tähtsaadetised, arvestades maha juba osaliselt tasutud summa.		
10. Lunamaksusaadetiste tariif = väärtisaadetise tariif + rahakaardi tariif väärtustatud summale.		
Rahvusvahelisi postitariife ei muudetud.		

Tariifid kehtestatud Vabariigi Valitsuse korraldusega nr. 446k 11. novembrist 1992. a.

Oksjonihaamri alt

Suomen Postimerkkilehti 8/92 kirjaliku oksjoni nimekirjas leidsid ka mitmed eestiainelised numbrid:

Mi nr. 9+1C	PC Hollandisse — 20	80.—
Mi nr. 38B	PC Soome — 23	200.—
Mi nr. 57	PC Soome — 26	80.—
Mi 115+117(3)	ekspresskiri — 37	280.—
Mi 147	kiri Taani — 40	100.—
Mi 156	trükitöö — 40	130.—
Paro nr. 28	Tartu — 39	600.—
16 erinevat Tartu	perforiba (valged) ^o	180.—
16 erinevat Tartru	perforiba (helesinised)**	180.—
17. 1991	1—11**	40.—
18. 1991	1—11 neliplokis **	100.—
19. 1991	1—11 numbriga kuusnurgad**	150.—

Näitused

Näitusemuljeid maailmast
«Filatelisti» 8/92 vahendusel

EUROPHILEX '92 (postiajaloonäitus) 16.09 Budapestis. Eesti kogujale tuttavad teemasid oli väljas soomlastel: Kaj Hellman sai kogu eest «Vene postitariifid 1917–1927» kullatud hõbeda. August Leppä suure hõbemedali «Rahvusvahelist posti Eestisse ja Eestist» eest. Tuleta meelde, et samanimelise koguga oli Leppä alles äsja meie suvisel «Estonia '92» näitusel Viljandis, kus rahvusvaheline žürii andis talle kullatud hõbemedali.

Väga kõnekas on sealjuures see, et kirjanduse klassist said soome filateliaalased väljaanded tervelt neliteist medalit.

GENOVA '92. Kui kõrge oli näituse tase ja teiselt poolt, et ka temaatilise koguga võib näitustel edukalt esineda näitavad tulemused täiskasvanute klassis: 1 suur kuldmedal, 32 kuldmedalit, 61 suurt vermeili, 86 väikest vermeili, 60 suurt hõbemedalit, 35 hõbemedalit me.

Kuldmedali ja eriauhinna sai lähinaabreist Eero Hellsten oma «Fotograafiaga» (oli samuti Viljandis oma «Kino ajaloo»).

PORKKALA '92 (kahe klubi ühisnäitus). Valik Timo Arvelini mõtteid ja soovitusi: Ühistöö tasub end ära. Soovitav on leida ka varumehi aktiivi hulgast juhuks, kui tekib ootamatuid olukordi. Väga oluline on hea paik, hästi juurdepääsetav, kohapeal tuntud, heade parkimisvõimalustega.

Aega tuleks samuti väga tõsiselt valida. Näituse tutvustamiseks teha kõik võimalik. Avajaks võimalikult tuntud isik, kes toob lehemehed kohale. Näituse kava olgu võimalikult selge. Kohalikud kuulutused teevad sellest «oma» näituse.

Tasub ära näituse tempel ja müügitoedangu muretsimine. Kõigil tasemeil peaks korraldama üritusi ja seminare. Mitte ainult tippfilatelistidele. Ja kaupmehi, s.t. müügipunkte peaks igal näitusel olema.

Näitusel peaks olema ka alternatiivvõimalus, kus istuda, juua kohvi ja vestelda.

Alati tuleks vaeva näha uute

kogude esiletoomiseks, eriti temaatilises filateliias. Igameheklass on see, mis toob näitusele ka tavaliised inimesed — mittefilatelistid.

Üldiselt on näitused filatelia soolaks, neid ei tohi mingil juhul vähendada, see mõjub peatselt kogufilateliiale.

TAVAST EX 92. 30. 10 — 1. 11. 1992
Hämeenlinna sai kohalviibinute poolt väga hea hinnangu. Eriti märgiti asjalikku ajakasutust. Toimusid mitmed erialased ja ühingu te koosolekud. Eestiga seotud kogusid oli kolm, kuigi eestlasi osavõtjate seas polnud: Jorma Lindblad sai 75 punkti ja veremeili kogu «Soome postitariife erikokkuleppe maadesse», August Leppä suure hõbemedali kogu eest «Eesti välismaaposti» ja Björn-Eric Saarinen kogu eest «Eesti tempelmargid» hõbenõela (esines nõelaklassis).

MOPHILA-HV '92. Klubi «Hõbevalge» moodsa filatelia nõelaklassi näitus jäigi peamiselt klubitasemele. Klubivälistest kogudest väärivad esiletõstmist P. Pitsner ning A. Jaani elavat huvi äratanud väljapanekud vastavalt «Posti pahupoolelt» ning «Moldova Vabariigi postmargid ja eritemplid». Viimane neist hinnati näitusest osavõtjate osavõtul toimunud seminar-žürii poolt kõrgeima autasu, hõbenõela, vääriliseks. Sama kõrgelt hinnati ka J. Otsasoni «Eestimaa ületembeldustervikasjad». Hõbetatud pronksnõela vääriliseks hinnati E. Valpi ja pronksnõela väärilisteks P. Pitsner ning E. Viigipuu.

Huvipakkuv oli ka näituse kõrval esitatud postkaardi-väljapanek, kus olid V. Kuigi, H. Liini, A. Golubova, A. Heinlo, J. Otsasoni ja E. Valpi postkaardid erinevatel temadel.

Hiiumaa Telefonivõrgu vastvalminud saalis Kärklase, Leigri v. 9 oli 17. detsembrist kuni 10. jaanuarini jõulu- ja uusaasta postkaartide näitus 13 stendil. Esitatud valik pärines Jaan Otsasoni, Udo Veevo ja Elmo Viigipuu kogudest.

Tutvustame kirjandust

Elva Filatelist nr. 1 (5). Rõõmustav on eelmisel aastal ootamatult ilmuma hakanud «Elva Filatelisti» ilmumise korrapärasus ja järjest kasvav sisukus. Noor laps on alati kraps ja El-Fi (toimetaja mitteametlik lühend) tänavustest väljannetest esimesena laual, alles too-revõitu HK kõrval. Huvipakkuvaimaks materjaliks on tallinlase Eino Avarsoo uurimus «Elva margid», Elva 1941. a. ületembeldatutest. Jätkub ülevaade «25 aastat Elva Filatelistide Seltsi», intervjuu Tartu Postkontori direktori Jaan Ojastega, Mare Balticumi margivihikute tutvustus, Micheli kataloogi andmed Eesti uusväljaannete kohta ja huvitavat erialast nipet-näpet teistest ajalehtedest ja ajakirjadest. «Elva Filatelisti» toimetaja Gunnar Kirsi pöördumisest lugejate poole on tunda optimismi, mida toetab ka tiraaž, mis on esialgselt 150-lt tõusnud 300-le.

Eksliibrisealastest trükistest jõudsid (pärast pikka ooteaega) huvilisteni:

L. LÖHMUS — KATALOOG. Eesti Eksliibriseühingu poolt. 16 lk. 250 eks., sealhulgas 100 nummerdatud eksemplari koos ühe originaaleksliibriseaga. Koostas L. Löhmus. Kataloog sisaldab L. L. opuste nimekirja kuni numbrini 288 (1990. a.).

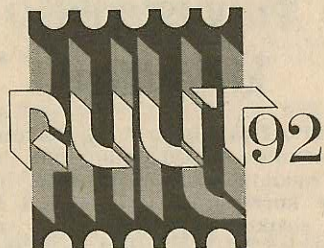
TARTU EKSLIBRISEL. Tartu Eksliibriseklubi väljaanne. 24 lk. 600 eks. Koostanud Heikki Lahi. Tutvustab Tartut kujutavat eksliibrise loomingut alates 1974. aastast. Nimekirja täiendab 21 illustratsiooni.

EESTI ISESEISVUSE TAASTAMINE. Konkursi kataloog. Tartu Eksliibriseklubi väljaanne. 16 lk. 300 eks. Koostanud Elmar Uuk. Sisaldab Tartu Eksliibriseklubi poolt 1992. a. algul välja kuulutatud temaatilise konkursi tulemusd ja saabunud 76 töö (24 autorilt) loetelu (10 ill.).

Suomen Postimerkkilehti 8/92.

Pealtnäha tavaline pühadenumber, kuid sisu on tõeline jõulukink. Iga sugust teavet on lausa ridamisi: E. H. Reinikaise «Malli 1875 II»; «Posti Venemaale ja Venemaalt Soome 1918–24»; «Memeli postitariif»; «80 aastat jõulumarki»; mõtisklus «tekele»-test (mis meilgi ajakohane); «Soome postmarkide hammastest»; «Kodukoha-kogu koguma». Lisana tavakohane informatsioonivalik kogu Euroopast ja rubriigid.

Keräilyharvinaisuus 6Z92. Tavakohastele kuulutustekülgedele ja oksjoni- ning müüginimekirjadele lisaks on kirjutisi rahavõltsinguist, artikleid koduloolist ainetel, kirjutisi Walter Simpsonist — Edward VIII, meie ajakirjanduses ilmunule erinevast vaatenurgast, ülevaade 1992. a. messidest-laatadest, Marja-Leena Pitkärännast ja koondülevaade keraamikast kogumisobjektina (Soome ainetel).

«HIIU RUUT 92» oli kokku toonud 15 eksponaati. Erinevalt eelmisest korrast oli 1992. aastal enamus meistriklassis (11). Konkursiklassis

oli 2 ja noorteklassis 2 eksponaati. Žürii (Kalju Help, Ants, Lõhmus, Raivo Rajang ja Mart Reino) hindas kõrgeimalt Peep Pitsneri ja Elmo Viigipuu kogusid («Posti pahupoolelt» ja «Eesti postmargid 1991–1992»).

Väga hea mulje jättis Timo Simula kogu «Soome frankeerimismasinatate templeid 1926–1962», mis samal tasemel täismahuliselt esitatuna jõuab kindlasti väärismetallist medalini.

Meeldivalt esitatud ja tulevikuga kogud olid ka Mikko Joutsu «Soome teabemplid 1925–1948» ja Ago

Jaani «Moldova Suverena». Noorteklassi parimaks oli Rain Viigipuu «Laevad Läänemere lainetel». Integreeriva materjali «Posti rahvusvahelised vastuskupongid» oli välja pannud Jaan Otsason, mida žürii vaid tingimisi tunnistas filateelia valdkonda kuuluvaks (eelviimane koht).

Näitusekataloogis on ära toodud N. Liidu Sideministeeriumi Eesti-teemalise margiga postkaartide ja ümbrike nimekirjade lõpposad jätkuna «Pärnu '88» ja «Hiu Ruut 90» kataloogides trükituile.

Näitusi 1993. aastal

6. 2. NORDIA — Rautatien Filatelitit	Helsingi Raudteejaam
2.—7. 3. EUR-APEX 93	London
	(lennupost ja kosmos)
6. 3. APOLLO 93 9. Postkaardipäevad	Helsingi
7. 3. NORDIA — Järvenpää 3.	Järvenpää
26.—28. 3. HORDJUNEX 93	Amager, Taani
6.—9. 5. NORDIA 93	Helsingi
7.—16. 5. POLSKA 93	Poznan
19.—23. 5. NAPOSTA 93	Dortmund
29.—31. 5. EUFRIM 93	Island (noorsoo)
5. 6. TEEM-EKS	? (Temaatiline näitus koos nõelaklassiga (1—2 stendil). Koht väljapakumisel
27. 5.—5. 6. JEREVAN 93	
2.—3. 7. VANA KIRJANDUSE PÄEVAD	Vammala
17. 7. ESTONIA III	Haapsalu
30. 7.—8. 8. BRASILIANA 93	Rio de Janeiro
28. 8.—10. 9. ISTANBUL 93	
17.—19. 9. INTERDANIA 93	
1.—10. 10. BANGOK 93	Kärdla
3.—7. 11. DAGO 93	Helsingi (peasuunad temaatiline filat. ja Eesti)
5.—7. 11. FILATELIA '93	Tallinn
24.—28. 11. Eesti 75. a. juubelinäitus	
12. MOPHILA HV 93	

FILATELIA 93.

Soome käesoleva aasta ainukese rahvusliku filateelianäituse korraldajaks on Teemafilatelitid ja Eesti Filatelitid. Näitus toimub 5.—7. 11. 1993 Helsingis, nimeks FILATELIA 93.

Osavõtuõigus on ka kõigil Eesti Filatelitide Liidu liikmetel. Näitusel on kõik klassid peale tempelmargide ja kirjandusklassi. Ka nõelaklass, kus kogu suuruseks 2 stendi. Lisaks veel vabaklass, kuhu va-

litakse esitatuist 10 kogu a' 2 stendi. Stendile mahub 16 normaallehte (ca 24x29 cm). Võistlusklassi kogude maht on 4—8 stendi.

Ülesandmised tuleb esitada spetsiaalsel vormil enne 10. 09. 1993. a., aadressil FILATELIA 93 PL 34 00101 HELSINKI.

Näituse koostamisel pannakse erilist rõhku temaatilistele ja Eesti filateeliat puudutavale kogudele.

Ajakirjandusele määratud informatsiooni kohaselt ei nõuta eestlaselt stendimaksu (a' 60 FIM).

SUOMEN POSTIMERKKILEHTI

Soome suuruselt teine filateeliaajakiri avaldab tasuta vahetuskulutusi. Küsi näidisnumbrit!

SP-lehti. August Leppä
Metsolantie 65A2
SF-04430 JÄRVENPÄÄ

SÖÖME

Välismaise aastatelliia eeliseks on ühe kuulutuse kuni 5 rida tasuta avaldamine ühes meie lehenumb-
ris.

«Hiu Koguja» väljaandjad on püüdnud mitte olla esirinnas lehe hinna, vaid sisu poolest, kuid üldine tase (ja oma kõhn rahakott) nõudsid lehe hinna tõstmist 2 kroonile. Tegelikult ei ole läinud kallimaks mitte leht, vaid odavamaks raha. Seetõttu on alates 1. jaanuarist 1993 ka kõigi eelmiste numbrite hinnaks 2 krooni tükk.

«Hiu Koguja» aastatellimus kodumaale maksab 14 krooni (lehed, ümbrikud, postikulud).

Aastatellimus välismaale maksab endiselt (koos postikuludega) Soome 40 FIM ja teistesse välisriikidesse 10 USD.

Kõik tellimused (kodumaalt rahakaardiga, välismaalt koos pangalekande koopiaga) saata toimetaja aadressil EE0090 Tallinn, pk. 376.

Arveldusarve: Suomen Postipankki He 19915 173.

NB! AADRESS TALLINN, pk. 3435
EI OLE ENAM KEHTIV.

SUMMARY

On the 15th of December Estonia got its own Christmas stamps.

From the 1st of Januari Estonia, Latvia and Lithuania belong to the Northern postal region.

A metal kroon was put into circulation in 1993. We offer a list of Latvian and Lithuanian stamps of 1992; a list of special postal marks of Estonian Post of 1992; the plans to use special postal marks and issue stamps in 1993; and new inland postal tariffs.

There are also articles about philately, numismatics and phaleristics and the usual columns in this issue.

Toimetaja Jaan Otsason

Toimetuse aadress:

EE0090 Tallinn, pk. 376

Väljaandja: AS HISAR LTD.
aadress EE3200 PÜHALEPA, Palade.

Kärdla trükikoda. 01. 93

Tell. 20. 800. Maht 1 trkp.

Hind 2 krooni